

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

9. Quam in corpore passus sit mutationem Nabuchodonosor?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

non est intellectus, tantum enim imaginantur sibi, appetuntque ea, quæ sub sensum cadunt. Ita pleraque Nabuchodonosoris cogitatio erat de fœno & pastu, hoc noctes & dies appetebat ferè vnum, quod sensui blandiebatur. Dixi, pleraque cogitatio, quia valde verosimiliter aliqui censent, eum quædam lucida mentis interualla habuisse, sicut multi insanorum. Ita enim pristinae dignitatis amissio eum magis afflixit, si cognouit, quod amisit. Ita & potuit errorem suum agnoscere, ac retractare; iuxta illud, *donec scias, quod dominetur excelsus*, hoc est, *donec ex tua pœna Deum vindicem agnoscas, & ad eum atque ad teipsum redeas.* Hæc in anima passus est, quæ tamen non animam in se, sed in usu actuque duntaxat potentiarum attigerunt.

Dan. 4. 21.

IX.

In corpore autem sanè mutationes plures sustinuit. Nam 1. cum dicitur, *cor fera detur ei*, potest cor propriè sumi; quia cordis, & per cor totius corporis complexio fuit in Nabuchodonosore commutata; ita vt ex humano ferinum fieret temperamentum. Quod si sanguis alimenti naturam sequitur; ex fœno, quem chilum stomachus; ex chilo, quem sanguinem hepatis, ex hoc tali sanguine, quos spiritus, vel vitales, vel animales cor potuit in reliquum corpus deriuare? Hinc panè totus fuit efferatus. 2. Ob hanc causam etiam externus corporis habitus magis fuit ferinus, quàm humanus; nullum igitur cultum admisit; vestes omnes, more insanorum, laceravit & abiicit. 3. Quia semper nudus incessit, soli, æstibus, rori, frigori, hiuibus, pluuijs, omnibusq; cæli iniurijs, vt fera, obnoxius mirificè fuit vltus, denigratus, & deturpatus. 4. Sed præcipua fuit faciei mutatio; cilia & supercilia non folliculis, sed cornibus paria. 5. Genæ nullæ apparebant, neque frons cernebatur, vix ipsi oculi, vix nasus eminuit è piloso vultu. 6. Labia herbæ carpentia in rostrum induruerunt. 7. Ungues & barba & capilli (qui nisi etiam ijs, qui integris sunt sensibus, sæpe rescentur, solent turpiter, ac ferinum in modum crescere,) ita fuerant aucti, vt barba quidem ad terram dependens humum verreret, capilli autem totum ferè corpus tandem velut palla contegerent; ungues verò adeò longi densa-

Ggggg 3 tiq;

790 Cap. XVI. Nabuchodonosor quale, & cur factus sit monstrum
tiq; fuerant, vt vngues referrent vulcurum, aut aquilarum.
Apud Daniele, c. 4. v. 30. dicitur, *capillos eius in similitudine
aquilarum creuisse*, pro *aquilarum*, Septuaginta habent, *leonu*.
Vnde S. Epiphanius & Dorotheus putauerunt, regem in leone
transformatum. Sed Latina versio & Chaldaica habent, *aqui-
larum*, hoc est, vt in Chaldaeo textu legitur, *donec pili eius mul-
tiplicarentur, instar aquilarum*. Quare, sicut Nabuchodonosor
incessu & forma boui similis erat, ita pili eius aquilæ compa-
rantur, ob copiam & densitatem; itemq; ob colorem. Sicut
enim pili aquilæ, plerumq; sunt admodum nigri; ita & regis
nigri erant, ex copia melancholiæ, quæ crassissimâ fuliginem
exhalat; ex qua pili hi generabantur. Poterant etiam pili eius
aquilinis æquiparari, ob prolixitatem & formam; vt enim
cristæ in capite aquilæ prolixius excreseunt, eriguntur, cris-
pæq; & horridæ, & minaces existunt; ita, & regis huius pili,
instar rapacis auis, vndiq; assurgebant, vt vel erinacius videri
posset. 8. Quamquam etiam cutis ipsa vrsi aut elephanti co-
rio similis, dura erat, & ferina, crassissimisq; comis horripila-
bat; immò pili setas ipsas referebant, quia à *copiosissima fuligi-
ne crassissima melancholiaoriebantur*, inquit etiam Valesius. 9.
Ad hæc ipse incessus & figura, erat bestię, non hominis. Ne-
que enim os sublime ferebat, aut cælum tuebatur, vt erectos
ad sidera vultus tolleret, quemadmodum homo, & bipes; sed
euruatus, pronus & cernuus, manibus pedibusq; reptabat,
quemadmodum bestia & quadrupes, & Anthapathitæ, qui in-
star quadrupedum incedunt. 10. Idcirco manus, quibus re-
pserat, & genua quibus nixus erat, ita induruerunt, adeoq;
incalluerunt, vt bouinis vngulis, aut calcibus equinis ambu-
lare videretur. 11. Addunt aliqui, ait Cornelius à Lapide,
*regis huius genuum vertebrae inuersas fuisse, ita vt extrorsum qua-
drupedum more prominere; idq; vt pari cum bobus celeritate cur-
reret, & inequalia loca transiliret: nam si genua eius introrsum hu-
mano modo plicata fuissent, fuisset ipse ad talem motum & saltum
ineptus. Hac opinio videtur congrua & probabilis. Nam hic sum-
ad incedendum, more quadrupedum, est naturalis, & sane necessa-
rius ad hoc, vt talis incessus continuari, diuq; durare possit, vt patet
experientis*

experientis, & docent populi singularis velocitatis, quos Gellius lib. 9. c. 4. refert vestigia pedum habere retro porrecta, non vt ceterorum hominum prospectantia. 12. Bouina Nabuchodonosori cornua, existimant nonnulli, pictorum licentia & privilegio appingi; sed, quamuis de his nihil certi dici queat; non est tamen incredibile, ei aliqua cornua adnasci potuisse, temperamento humano in ferinum commutato; cum non solum in fabulis legamus Actæones cornutos, sed id etiam factitatum in historijs reperiamus; vt taceam, *faciem Moylis cornutam* apparuisse, quippe quia illa cornua alterius fuerunt rationis, radijs circum caput honorifica luce emicantibus. Illud tamen hinc dubium existit, num & dentes superiores amiserit Nabuchodonosor, quorum materia in cornua missa sit, quæ subierunt. Factum & hoc esse credibile est; ita enim, more bouum, sœnum potuit commodius carpere ac ruminare. 13. Quidam eidem dependulam retro caudam adijeiunt, quod etiam necessarium non est, tamen naturæ vim non excedit, talem humano corpori addere appendicem. Cum id supra docuerimus in alijs de facto contigisse; ac præsertim omnibus illis, qui per ludibrium S. Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi equo caudam demessuerunt, vti & vniuersis, qui ab illis postea nati sunt; nati sunt enim cum annato sibi ad imum tergum muscario; vt ipsi portarent, quod equo abstulerunt. Quod etsi Deus non sine miraculo fecerit, nihil obstat, cum multa & hic miracula interuenerint in ista metamorphosi. Potuit ergo & Nabuchodonosori etiam hunc Deus apponere colophonem, vt vndique more bestię ornatus antè iugo ferendo idoneus esset, retrò autem etiam hac dependentia insignis fieret; quam, vt & cornua, extemplo ad Dei nutum, iterum amittere potuit. Idcirco ait: *Figura mea, reuersa est ad me.* Debuit igitur abijisse vt reuerti posset, hoc est, ex humana ferina facta fuisse, vel similis ferinæ. 14. Etsi fortasse initio, quando cœpit insanire, sicut non statim hirsutus fuit, sed crines & vngues cum tempore creuerunt, ita neque sermonem illico perdidit, sed paulatim amentia magis magisque dominante, absurdius locutus est; tamen videtur tandem cum

Exod. 34. 29.

Polydor. Virgil. l. 13. hist. Angli.

Dan. 4. 33.

Vide Ludou. Molinam 1. p. q. 111. & Delirium lib. 2. de Magia. q. 18.

mentis

mentis vsu etiam linguæ vsu adeò perdidisse, vt neque articulatas amplius humanasque voces ederet, sed inconditas, ac bestiales, instar bouis mugientis. Siquidem qualis est imaginatio, talis solet esse locutio, seu vox animalis, quod sibi aliquid imaginatur; cum ergo in Nabuchodonosore imaginatio tandem ferina fuerit, necesse erat & ferinas voces, immo furiales ab eo effundi, tantoque truculentiores, quia fauces crassiore pabulo rarsæ vocem exasperant. 15. Quia enim non solum cum feris, quasi fera in siluis, versabatur, sed etiam earum victu utebatur, herbis scilicet ac radicibus vescens, lædebat utique delicatum prius guttur ac fauces; quæ cibi cruditate & assiduitate vocis viam laxauerunt. Neque debet hoc ex libris *Incredibilem* Palæphati putari; cum non solum diuina scriptura dicat, *fenum vt bos comedit*, sed etiam Aben Esra de homine quodam melancholico affirmet, eum in montes Sardinie secessisse, ibique cum ceruis diu herbis victitasse. Quod & sani homines plurimi fecerunt, qui deserto mundi tumultu in eremum secesserunt, & amore cæli solis herbulis, ac radiculis vitam sustentarunt. Immo vixerunt multi rebus, à quibus humana natura longè magis abhorreret. Vt enim taceam Argæos pyris siluestribus, Arcades glandibus, millio Sauromatas, Persas cardamo, nasturcioque in cibum vsos; certè Æthiopes, vt & Ioannes Baptista, locustis vescerantur; Ophiophagi autem serpentibus comedendis; & quædam femina Colonie araneis, oculato teste Alberto Magno, & multi hodie, quos ipse vidi, tam araneis, quam alijs rebus venenatis glutientis, non minus quam olim Mithridates, assueti nihil inde damni senserunt; idque non sicut peculiari Numinis protectione olim Apostoli, & ij qui Apostolis crediderunt, quibus dictum est: *serpentes tollent; & si mortiferum quid biberint, non eis nocerit*, sed vel quia antidoto muniti, vel quia consuetudine in naturam transeunte tuti fuerunt. Potuit ergo, quamuis in delictis antè enutritus rex Babylonis herbis & graminibus vitam conseruare, præsertim cum talem cibum imaginatione atque appetitu ferino & bouino (hoc enim est *cor fera*) sibi à Deo in pœnam indito, appeteret. Et talis fuit, per septennium, in corpore Nabuchodonosor.

Matth. 3. 4.

Marci. 1. 6.

Marci. 16. 18.

Vt autem diligit misericordiam & iudicium Deus, ita neq; illa regis pœna sine misericordia & clementia fuit. 1. Vixit inter feras ac belluas, tanto tempore, nulla eum lædente, quia imaginatæ sunt, eum feram esse nouam ac monstrosam, & omnibus alijs vel terribiliorem, vel minùs idoneam, vt deuoraretur; aut certè, quia Angelus illius bestias cohibuit, ne eum inuaderent, ac deartuarent. Quo pacto postea ipse Daniel de se dixit: *Deus meus misit Angelum suum, & conclusit ora leonum, & non nocuerunt mihi.* 2. Quæ maior fuit misericordia, non solum per somnium præmonuit hunc regem Deus obscure, quid futurum esset, sed etiam per claram somnij interpretationem à Daniele factam. Per quem etiam illi ostendit modum euadendi hanc calamitatem, dum ei dixit Daniel: *Quamobrem rex, consilium meum placeat tibi, & peccata tua elemosynis redime, & iniquitates tuas misericordys pauperum: forsitan ignosceat deus tuis.* Delentur enim peccata, per pœnitentiam, & actus misericordiæ; & per elemosynam redimuntur, quippe quia elemosyna peccatorem disponit ad gratiam & peccati remissionem, quam instar orationis, emeretur à Deo impetratque; itemque vbi remissa est culpa, ex condigno quoque meretur reliquæ pœnæ remissionem: denique licet non mereatur semper culpæ & pœnæ æternæ, tamen ferè meretur pœnæ temporalis remissionem, vt Deus plagas suas talibus in hac vita non immittat, vel differat. 3. Quanta clementia fuit? vt pœnitentiam ageret, dedit ei spatium pœnitentiæ; siquidem distulit ad duodecim menses sententiæ suæ in regem latæ executionem; & velut nouam captauit occasionem, impleta mensura peccatorum.

Itaque post finem mensum duodecim in aula Babylonis deambulabat: responditq; rex & ait: *Nonne hac est Babylon magna, quæ ego adificauit in domum regni, in robore fortitudinis meæ, in gloria decoris mei? Cumq; sermo adhuc esset in ore regis, vox de celo ruit: Tibi dicitur, Nabuchodonosor rex: Regnum tuum transibit à te, &c. Eadem hora sermo completus est super Nabuchodonosor, &c.* Deus sanctissime, quid audio? Turris Babel, & vrbs Babylon, quæ à Nemrod siue Belo Nini patrè condita, à Semiramide aucta, fuit,

H h h h

fuit,

X.

Psal. 32. 5.

Daniel. 6. 22.

XI.

Dan. 4. 26.